

leni, hogy valaha méltó leszek ily nagy tiszteletre. Ugy karácsonytját valami vidéki városban játsztunk, engem egy színigazgató nézett s előadás után annyira kedvező véleménynyel volt felőlem, hogy így szólt: — Ön valódi színész! És nem mondta még önnek senki sem, hogy vétkezik a sors ellen, ha tehetségét itt a provincián fecsérli el? Jőjjön velem, én megismertetem önt Párisban.

Mondanom sem kell, hogy elfogadtam az ajánlatot s siettem a kedvező hírt nőmnek megvinni. Ő két karjával átfoná nyakam, ezerszer és ismét csak megcsókolt s elragadtatva így kiálta föl: — Tehát boldog leszek, látni fogom már én is a világot. Majd egész terveket szőtt a jövő élvei és mulatságai felől, mintha nekem milliók hullottak volna a felhőkből alá. Nem akartam vele ellenkezni, hiszen rajtam is erőt vett a diadal mámor. Mi kéj, mi lelkesülés emelte lelkemet s körültem az egész természet úgy ragyogott, mintha vélem örült volna az is. Társaimnak nagy vacsorát adtam, neki pedig vettem czukrocskákat, egy szép rózsabokrétát s egy sor ambra-gyöngyöt a nyakára, mert valódi gyermekes rajongással szerette a csecsebecskéket. Vizkereszt nap estéje volt, az egész város csupa vidorság, de nem hiszem, hogy lett volna vidámabb valaki a mi kicsiny társaságunknál; a bourgognei bor kitűnő s ő oly bájos volt hő kebelén azzal a piros őszi rózsával, hogy mindnyájan irigyelték tőlem. A bánat, a kételkedés minden árnyéka nélkül emeltem hát poharamat én is — jövőnkért.

Még ugyanazon héten Párisba érkeztünk, hol első föllépéssel mindjárt sikert arattam. A színház nem volt valami nagyjelentőségű, nagyobbára tanulók és művészek látogatták, de az mit sem tesz, azért csak párisi színház volt az, kőből épített, állandó, de nekem, a ki csak olyan — a négy táj szele által kerített csürben játszottam, ez is mérhetlen haladás volt, aztán ki tudja, innen nem emelkedhetem-e föl valamely elsőrangú színházig? A földolog, hogy legyen, a hová megvet-hetjük lábunkat s hogy a nagy tömegnek a taps és zaj között is hallassuk magunkat. A színház minden este zsúfolásig megtelt s dicsekedhetem, hogy némileg megnyertem e nehéz, daczos, sokigényű párisi közönséget; az egész idény alatt arany álmokat álmodtam. Meg volt elégedve ő is.

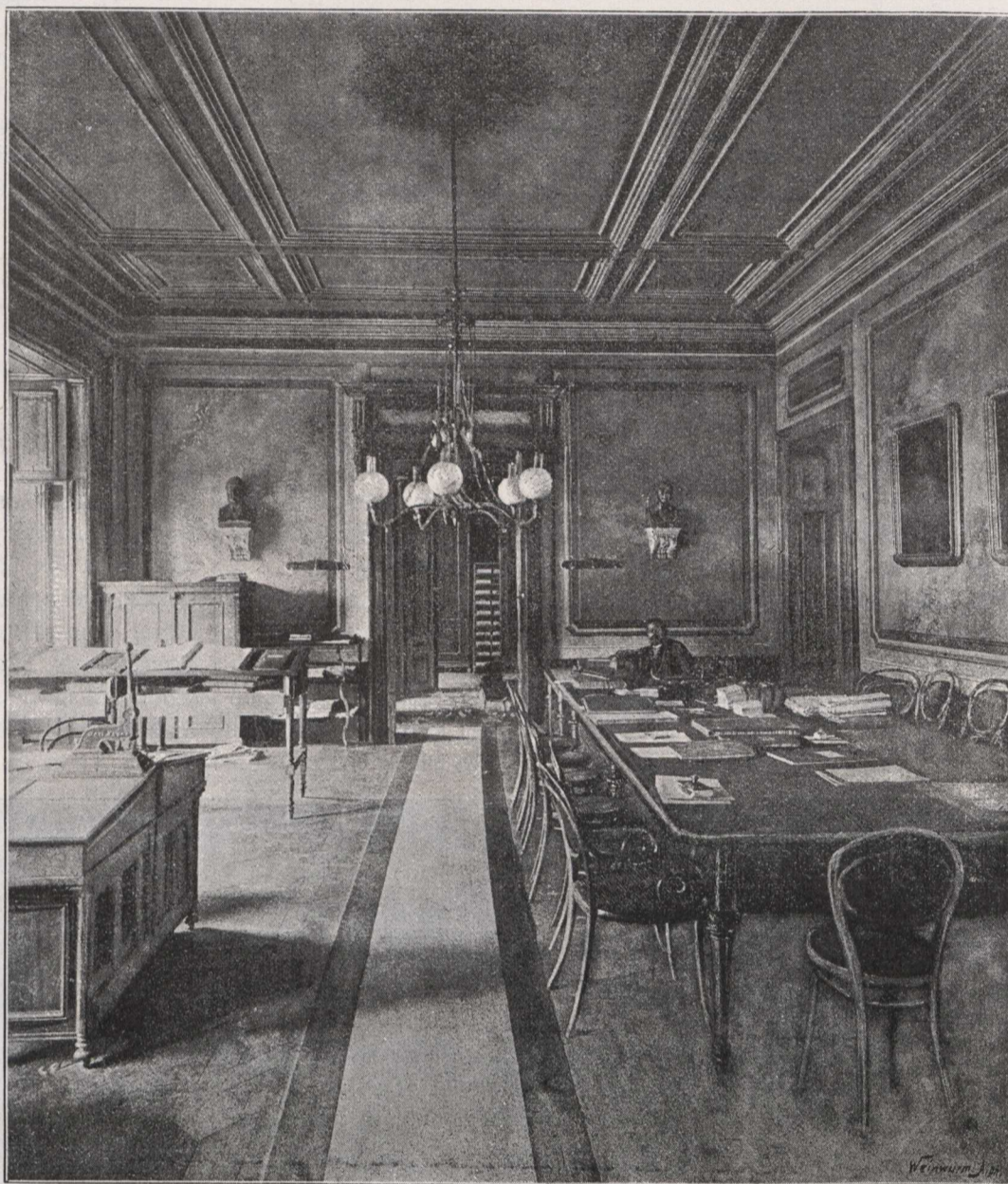
Volt egy fehér és pirosra festett, csinosan aranyozott szobánk egy sok emeletű ház legmagasabb emeletén, közel a színházhoz; e szoba fölött sokba jött s alig volt nagyobb a dióhéjnal — de neki ez paradicsom volt, mert volt szőnyege, volt tükre, az ablakkal szemben volt egy egész nap zsúfolt kávéház — s e mellett egy csipkekendő-kereskedés, hol a kereskedő megengedte, hogy megtekint-heti, sőt meg is érintheti a legdrágább kelmét is, a mi úgy tetszett az ő szép szemeknek. És én annyi bánattal gondoltam vissza régi, kemény fek-

helyünkre kopasz falaival, arra a vidéki ódon városra, hol a csöndes lég oly messze vitte szét a harang zúgását. Lássák önök, én mindig némi előszeretettel viseltem a csillagos ég iránt, a népes utca, a millió gázcsillár ragyogása nagyon nyomasztólag hatott reám; azt hittem, börtönben vagyok és a börtön, ha még oly szép is, mint Páris, sehogy sem volt inyemre, hanem ezt nem mutattam neki; merő egoismus; hiszen ő oly jól érezte itt magát. Már korán reggel az ablak előtt találtam, a kezébe hajtá le szép fejét s mulatott az átellenes kávéház élénkségén, ott közel valami kaszárnya lehetett, úgy hogy a kávéház nagyobbára katonasággal volt telve s viszhangzott a kardcsörrenésektől. A felső emeleten a tiszték úzték víg játékukat. Nagyon goromba és felette ábrándosnak tűnhettem fel előtt-

azok a szép, korhely legénykéek gúnyt üztek belőlem. És mégis, azok a tiszték csalatkoztak, — nem ez az érzés bántott engem, nem ez okozta szenvedéseimet, hisz határtalan volt iránta bizodal-mam. Azt akartam én, hogy jelenlétében annyi tiszteletet mutassanak, mint mikor a boldogságos szüzet imádják; s mikor áldottam a Gondviselést, hogy e szépséget nekem adta, a ki méltatlan vagyok reá: arra a gondolatra, hogy azt odadobhatja más-nak is, hogy engem kijátszva, gyalázatot hozhat fejemre, — nem voltam képes vetemedni ellenében. És boldognak érzem magam, hogy most ezt mond-hatom. Boldognak vakságom, elfogultságom örült-ségében? kérdik tán önök?!

Jól van; de a vakság és örültség e perczei mégis a legjobbak; nem látunk tisztán, csak mikor már — mindennek vége van.

Az idő pedig haladt előre, növelve bánatomat és szórakoztatva őt. Oly fiatal és ártatlan teremtést mint ő volt, teljesen elfoglalt a vendéglőben egy-egy vacsora, egy divatos ruhadarab, az örökös zaj, a folytonos változás körulte s aztán a mi leginkább kedvére volt — de kedvére van kivétel nélkül minden nőnek — a bámultatás; ebben is bőven volt része; az egyik az utcán volt iránta figyelmes, a másik egy virágbokrétával, a harmadik apróbb ékszerek és csecsebecsékkel halmozta volna el, ha én nem akadályozom meg. Természetesen rosszalták eljárásomat, de nálam süket fülekre találtak s ki nem hozott sodromból ama számtalan kihívó eljárás sem, melyekkel a gazdagok oly szabadon és könnyen élhetnek a szegény színész ellenében. Egyedül csak az bántott, hogy gyakran kellett őt magára hagynom. A próbák majdnem egész napomat elvették s este játszottam; igyekeztem azonban egyedüliségét lehetőleg kellemessé és tűrhetővé tenni; a városnegyed nagyon fényes és mindenképp népes volt s ő követelte, hogy ablakából nézhesse az utcák hullámzó, zsi-bongó zaját, mi nekem olyan rémletes, olyan kiállhatatlan volt, de mit a nők — e ritkán köl-

AZ EGYESÜLT BUDAPESTI FŐVÁROSI TAKARÉPKÉPZTÁR HELYISÉGEINEK BELSEJE.
A budai fiók kisebb terme.

tük, mert egy nap, midőn nőm kedvencz helyére ült, vállát csupa féltékenységből vérig haraptam. De hát e katonák oly kihívó tekintettel néztek reá, hogy dühbe jöttem.

Ő pedig félrevonult, zokogni kezdett és így szólt:

— Mit vétettem neked? Én lábai elé vettem magamat, bocsánatáért könyörögtem, menttettem magam, hogy ez a világ, azok az emberek nem érdemesek arra, hogy bájos tekintetét reájok pazarolja. És ő elkezdett nevetni, kis kezét ajkamra illesztve hallgatást parancsolt, majd elsiklott mellőlem, hogy újra felköltse féltékenységetem és — mindegyre csak nevetett. A tiszték ott a szomszéd kávéházban együtt nevettek ő velem. Egy szegény ördög, a ki rút és féltékeny, ez mindenképp neveléses dolog. És engem féltékenynek hittek s

tők és még ritkábban művészek, egész más szemmel néznek, mint »mi mások«. Én sok ellenséget szereztem magamnak az által, hogy elrejtve tartottam őt még színésztársaim előtt is. Azóta gyakran elgondoltam, mily igaztaian és kegyetlen voltam, így cselekedvén. Mi jogom is volt nekem, hogy magamat bírónak toljam föl? Szegény anyám szerelmén nem volt ott a pap áldása, mégis emberi testben gyöngédebb, nemesebben érző lélek nem lakott soha.

És e legkevésbé becsült tömegben, a könyelműség testvéreinel, kik engem fölneveltek, nem találtam-e bizonyos perczekben generositást, a hősies-ségig vitt önmegtágadást gyermekéveimtől kezdve, mikor a társulat első színésze utolsó köpenyétől vált meg, hogy nekem kenyeret vehessen.

[Folytatása következik.]

HUMORESZK

Egy igen feledékeny ember

Irta: WESSELY KÁROLY

Mellékes az, hányadik számú Rendeleti Közlöny hozta meg Albinus Tibor hadnagy ezredsegédtiszt kinevezését főhadnaggyá, — már t. i. hogy a czivilstandra »tout egale« a dolog — én csak örömmel regisztrálom a tényt, hogy egy ködös november napon jött a kinevezés.

Már régen vártak a kameradok erre az alkalmatosságra, egyrészt mert kedves, fideles

czimbora volt a fiú, de különösen számítottak az ígéretére, arra a kolosszális, fölséges teaestélyre, a melyre a rumot, meg cognacot hónapok előtt fogyasztották — en gros — az intimebbek.

Tán azért is volt olyan ködös az a fentnevezett novemberi nap?

Mind be fogom mutatni a derék fiúkat, ámbár az ilyen bemutatásokkal csak angolosan szoktam elbánni, de tudok annyi emberséget, hogy a hőszőmön kezdjem, annak is a kezdetén: a fején. Albinus Tibor fekete, göndör hajú fiatal ember. Hogy Albinus létére hogyan lehet fekete? Erre a kimerítő felvilágosítást legalaposabban Meisel, az ezredorvos adta meg: »Ez kérem onnan van, mert a természet így hozta magával!« — szokta volt mondani. — Olyan »lucus a non lucendo«, mint a hogy a századszabót Firisznek hívják, pedig igazság szerint legalább is gombostűnek kellett volna keresztelni; vagy teszem azt, hogy Mácseket szakácsnak nevezik, pedig saját kóstolásom után bizonyíthatom, hogy abszolute nem ért a főzéshez.«

Hogy magas, fess ember a főhadnagy úr, azt teljesen szükségtelennek tartom felemlíteni, mert ki hallott valaha »fesstelen« ezredsegédtisztról? Ez legfeljebb a regényekben ha előfordulhat, de a valóságban soha!

— Firisz! vegye le a gallérról azt az egy csillagot s varrjon rá kettőt! — szólt oda csak úgy félvállról a századszabónak, mintha mindennapi volna ez az eset. A hidegvér megtartása a legfontosabb pillanatokban legbiztosabb jele a szilárd jellemnek s vitézségnek.

Ezzel tehát mind külső, mind belső előnyeivel előttünk áll a hős.

— Igenis, főhadnagy úr! — felel a szabó, kinek úgy külső, mint belső előnyeinek felsorolásáról közkívánatra lemondok.

— Aztán Firisz! — szólt oda elmenőben a cigarettá mögül — este eljön a lakásomra s hoz magával vagy negyven csillagot a többi ruhára. Tudja?

— Igenis, főhadnagy úr!

A következő perczen már a kaszárnya folyosóján csörtet a főhadnagy, ballábával elegánsan háritgatva az akadékoskodó kardot. Jobbra, balra tekintget, észrevette-e már valaki az új charge-ot, de egy emberfia sem ógyeleg a folyosón, csak a Kastor, Csáder őrnagynak, az első bataillon kommandánsának az agara, a kit (és nem melyet) per »maga« titulál az egész első zászlóalj legénysége őrmestertől lefelé.

Déli tizenegyre jár az idő, eszi a menázsit ilyenkor a sok fáradt vitéz. Azonban úgy látom, a grádics

— Jól teszed komám Percz! Oszt' mért?

— Mért mert azért, hogy azt bátorkodik mondani, hogy az én gazdám fanyelű; tudod, a főhadnagy úr. Pedig őtet nem úgy hívják, hogy Fanyelű, hanem úgy, hogy... hogyan is mán no? úgy, hogy Fanyelű.

— Hát persze, hogy persze! Hapták! Itt jön a regemenczagutánc! nézd, hogy feszejt!

— Hol van Mácsek, a szakács? — kérdi tőlük Albinus, kifordított tenyerével alig érintve a sapka ernyőjét. (Úgy hívják, hogy franczia szalutálás.)

A kérdés ugyan már magában involválja a feleletet, hogy a nadrágjában van; vagy pedig: a bőrében van; de hát ilyenféle válasz a valóságban épen meg nem felelne; mert a Mácsek nadrágja jelenleg a szárítón lóg, a bőre pedig, míg a szolgálata tart, nem a saját tulajdona, hanem a kincstáré; ő csak árendás benne. A valóság az, hogy a konyhában van. Oda veszi hát a direktziót a főhadnagy úr.

A dolog tudniillik úgy áll, hogy a szakácsot is oda kell estére rendelni a lakására, az fogja arranzsirozni a tea-estélyt. Annyit ért ugyan a jó Mácsek mindehhez, mint a tinó a furulyához; de hát mégis csak a szakácsnak volna ilyesmi a mestersége, nem pedig a dobosnak.

A konyha ott van a folyosó végén, a kóterok szomszédságában s ha becsapódik a czellák ablakán a jó ételszag (mert a szaga mindig jobb, mint maga az étel), tantalusi kínokat állnak ki azokban úgy minden másodböjtnapon a deliquensek.

Mácsek épen egy újoncznak magyarázza a szakácsmesterség titkait, mert mire őt a konyhából kivezénylik, akkorra ennek a bikficznek meg kell tanulni a főzés minden csinját-bínját.

(A ki egyébként főzni, varrni, súrolni, meg ágyat vetni nem tud, az nem is katona. Mert mire menne az állam, teszem, ha minden baka mellé egy

szobalányt kellene állítania? tisztesség nem esik mondván.)

— Ide figyelj, bundás! — tanítja Mácsek a zöldhasút. — Tanulj bornyú, bivaly lesz belőled! Nyisd ki a leffentőket, fogd be a czipőlesődet! Először is, tudod-e, mi a baka-torta? Hát a kapczamácsikról hallottál-e már? Vagy ettél-e már bakkancspitét? Hát a patronlepény mi lehet? Majd megmagyarázom.

A gastrotechnika örök kárára épen most hívja ki Albinus:

— Mmmácsek!

— Hier!

— Este eljön a lakásomra; húsz személyre fog vacsorát főzni. Itt egy forint, vesz érte 10 kiló húst és csinál belőle hachét.

Azzal már megint künn volt az udvaron, ott

AZ EGYESÜLT BUDAPESTI FŐVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR HELYISÉGEINEK BELSEJE.
A budai intézet nagyterme.

alján, mintha Percz Lőrincz, Fagnelli főhadnagy úr puczerja, diskurálgatna Keserű Jancsival, az őrnagy szolgálójával.

— Komám Percz! itt üssön meg engem az istennyila, ebben az álló helyemben, a hol ülök, ha én a Bikács Samut képen nem nyalom.

— Jól teszed komám Keserű! Oszt' mért?

— Hát tudod, édes testvér, tegnap vezetem a Kasztort sétálni, a hátam mögött meg jön a Bikács Samu, aztán hallom, a mint mondja a Kupicza Lajcsinak, a ki vele ment: be ötromba nagy kutya! Már most nem, tudom, én rám gondolta-e, vagy a Kasztorra?

— Hát persze, hogy persze, — bólintgat Keserű — de nekem is lesz ám beszélni valóm azzal a mitugrász Kupicza Lajcsival! Megkelekölöntöm, ha megfoghatom.